

ÅRSRAPPORT FOR 2017

STYRET I NCS

Styret i NCS frem til 31.8.2017:

Leder: Terje K. Steigen, Universitetssykehuset Nord-Norge

Nestleder: Øyvind Bleie, Haukeland universitetssykehus

Sekretær: Vibeke Juliebø, Oslo universitetssykehus (OUS), Rikshospitalet/Akershus universitetssykehus

Kasserer: Kristina Haugaa, OUS, Rikshospitalet

Styremedlem: Knut Sevre, OUS, Rikshospitalet

Styremedlem: Ole Christian Mjølstad, St. Olavs hospital

Sist avgåtte leder Stein Samstad, St. Olavs hospital

Styret i NCS fra 01.9.2017:

Leder: Øyvind Bleie, Haukeland universitetssykehus

Nestleder: Kristina Haugaa, OUS, Rikshospitalet

Sekretær: Geeta Gulati, OUS, Ullevål

Kasserer: Ole Christian Mjølstad, St. Olavs hospital

Styremedlem: Vibeke Juliebø, OUS, Rikshospitalet/ Akershus universitetssykehus

Styremedlem: Eirik Qvigstad, OUS, Ullevål

Varamedlem (fast møtende): Erlend Aune, Sykehuset i Vestfold

Sist avgåtte leder Terje K. Steigen, Universitetssykehuset Nord-Norge

Årsmøtet i NCS med valg av nytt styre ble avholdt 9. juni 2017, under NCS' vårmøte i Trondheim. Referat fra årsmøtet ligger på NCS' hjemmeside (www.hjerte.no) og er tilgjengelig for medlemmer av NCS.

Styremøter

Det er i 2017 avholdt 8 styremøter og behandlet 49 saker. Under vårmøtet ble det holdt møte med ESC representert ved Stefan Anker. Det årlige møtet mellom arbeidsgruppene, kvalitetsutvalget og styret i NCS

ble holdt under høstmøtet på Fornebu.

Styret har også hatt møte med president i Den norske legeforening Marit Hermansen i Legenes hus.

NCS' arbeidsgrupper, kvalitetsutvalg og forskningsutvalg

Det vises til egne årsrapporter fra kvalitetsutvalget og arbeidsgruppene.

I 2017 har NCS opprettet en ny arbeidsgruppe for unge hjerteleger, Norske Yngre Hjerteregers Arbeidsgruppe (NYHA) med Geeta Gulati som første valgte leder. Dette er i tråd med ESCs satsning på leger under utdannelse til kardiologi (Cardiologists of Tomorrow) og etablering av fagutvalg for leger i spesialisering i alle fagmedisinske foreninger i Legeforeningen.

Arbeidsgruppene oppfordres til å benytte hjemmesidene for informasjon om egen aktivitet og sammensetning av gruppen. Det arbeides for å styrke kontakten mellom arbeidsgruppene og styret gjennom året og å trekke arbeidsgruppene mer inn i utredningsarbeid og høringer der det er relevant.

Økonomien i arbeidsgruppene synes tilfredsstillende i forhold til aktivitetsnivå.

Kvalitetsutvalget

Kvalitetsutvalgets medlemmer er Ole-Gunnar Anfinen (leder, OUS, Rikshospitalet), Vernon Bonarjee (Stavanger universitetssykehus) og Assami Røsner (Universitetssykehuset Nord-Norge, Tromsø). Kvalitetsutvalget gjør hvert år en omfattende jobb med gjennomgang av nye retningslinjer fra ESC og sikrer at disse er tilpasset norske forhold.

Forskningsutvalget

Cecilie Risøe er leder av forskningsutvalget. Svein Rotevatn er medlem, leder i NCS er fast medlem.

Hjerteforum og www.hjerte.no

Hjerteforum er en viktig kommunikasjonskanal i det norske kardiologiske miljøet og må tas vare på og støttes av våre medlem-

mer. Vi minner igjen om at vitenskapelige artikler publisert i *Hjerteforum* gir meritt og økonomisk uttelling både i universitetssystemenes og i helseforetakenes tellinger av publikasjonsaktivitet. *Hjerteforum* har i 2017 som tidligere publisert fire nummer med tillegg av særtrykk og doktoravhandlinger.

Norsk kardiologisk web, «Hjerte.no», gir oversikt over kongresser og aktiviteter, oversikt over arbeidsgruppene i NCS og tilgang til *Hjerteforum*.

Møteaktivitet i regi av NCS i 2017

NCS' kurs for spesialistkandidater (tidligere B-gren-møte) ble arrangert for andre gang i sin nye form 13.-14. februar 2017 med god deltakelse. Vi setter spesiell pris på at avdelingsledere fra alle regioner deltar som foredragsholdere. Under dette møtet ble grunnlaget for NYHA, arbeidsgruppen for yngre leger, lagt.

NCS' vårmøte ble arrangert i Trondheim 8.-10. juni 2017 med et allsidig faglig program. Et godt program gir god oppslutning rundt møtet og sikrer at slike møter fortsatt kan arrangeres. Årsmøtet er et fast punkt på programmet.

NCS' høstmøte ble arrangert på Fornebu 26.-26. oktober 2017. På Høstmøtet er arbeidsgruppene ansvarlige for de forskjellige sesjonene og sikret faglig bredde og dybde innen sine respektive områder. Også i år var det meget god deltagelse. Leder for høstmøtet, Håvard Dalen, takket av, og ny leder er Mette Estensen. I forbindelse med Høstmøtet avholdt arbeidsgruppene sine årsmøter.

Den norske legeforening, fagmedisinske foreninger og FaMe-gruppen

Samarbeidet med Legeforeningen er godt, og våre høringsuttalelser i faglige spørsmål tas til etterretning. Legeforeningen arbeider nå med å styrke den fagmedisinske aksene i foreningen. Vår representant i FaMe, Cecilie Risøe, står sentralt i dette arbeidet. Leder deltok i oktober på Legeforeningens konferanse om denne omorganiseringen.

Avgitte høringsuttalelser i 2017

NCS har i løpet av året avgitt fem høringsuttalelser om eksterne saker. Den nye

spesialitetsutdanningen har stått sentralt i arbeidet:

- Nasjonal faglig retningslinje for forebygging av hjerte- og karsykdom utarbeidet av arbeidsgruppen for preventiv kardiologi.
- Læringsmål for de medisinske spesialitetene del 2 og 3.
- Høringsuttalelse om spesialitetsutdanningen.
- Høringsuttalelse vedrørende læringsmål for del 3 i spesialiteten thoraxkirurgi.
- Nasjonal faglig retningslinje for behandling og rehabilitering ved hjerneslag.

Nordisk-baltisk samarbeid

Møter i det nordisk-baltiske samarbeidet ble holdt mellom lederne ved Spring Summit på Heart House og under ESC-kongressen i Barcelona.

NCS var representert med leder i arrangementskomiteen for Nordic-Baltic Cardiology Conference som ble avholdt i Vilnius, Litauen 1.-3. Juni 2017.

Europeisk samarbeid

European Society of Cardiology, ESC, er den viktigste samarbeidspartner innen fagutvikling for NCS. Flere norske representanter har sentrale posisjoner i ESC, deltar aktivt i arbeidsgrupper og assosiasjoner i ESC og i arbeidet med retningslinjer og faglige publikasjoner. Representanter fra styret i NCS har deltatt i flere møter ved European Heart House i Sophia-Antipolis, Frankrike, og under ESC-kongressen i Barcelona. Leder i NCS deltok på Spring Summit, og Ole-Gunnar Anfinsen og Vibeke Juliebø deltok på ESC Guidelines Coordinators Meeting på European Heart House. Terje Steigen og Øyvind Bleie representerte NCS under National Cardiac Society Presidents Meeting, ESC 2017. Stein Samstad og Svein Rotevatn har deltatt i møter i regi av UEMS' kardiologiseksjon.

Mange norske deltok med abstrakter og presentasjoner på ESC 2017, abstraktene er referert i *Hjerteforum*. Norge har generelt en høy deltakelse og aktivitet på de europeiske fagmøtene.

ESC utarbeidet et europeisk kardiologi-atlas som kom ut i 2016. NCS' styre har gjort et omfattende arbeid med å levere norske tall til atlasen. Atlasen ble oppdatert i 2017 og anses som et viktig oppslagsverk over kardiologi i Europa.

Ærestildelinger, priser og stipend

NCS deler ut reisestipend til vår- og høstmøtet til leger under utdanning i kardiologi og priser for beste abstrakt på Høstmøtet.

NCS' forskningspris, som er NCS' pris for fremragende forskning, ble delt ut på høstmøtet til Håvard Dalen.

Økonomi

I løpet av året har det ikke påløpt uventede utgifter til drift eller anskaffelser. Etter styrets vurdering har NCS god økonomi for videre aktivitet på dagens nivå.

Bergen 3.1.2018

Øyvind Bleie, leder NCS

ÅRSRAPPORT 2017 KVALITETSUTVALGET I NCS

Sammensetning

Ole-Gunnar Anfinson (leder), Vernon Bonarjee, Tonje Amb Aksnes (til 1.9.17), Assami Røsner (fra 1.9.17).

Kvalitetsutvalget ønsker å takke Tonje Amb Aksnes for godt samarbeid og god innsats gjennom fem år. Samtidig ønsker vi velkommen vårt nye medlem, Assami Røsner fra Tromsø. Nå er tre helse-regioner representert i KU.

Vi avsluttet ved starten av året evalueringen av de fem europeiske retningslinjene som hadde kommet i 2016:

1. 2016 ESC Guidelines for the management of atrial fibrillation developed in collaboration with EACTS
2. 2016 ESC Guidelines for the diagnosis and treatment of acute and chronic heart failure
3. 2016 ESC/EAS Guidelines for the management of dyslipidaemias
4. 2016 European Guidelines on cardiovascular disease prevention in clinical practice
5. 2016 ESC Position Paper on cancer treatments and cardiovascular toxicity developed under the auspices of the ESC Committee for Practice Guidelines

Fagekspertenes uttalelser og våre kommentarer ble forelagt styret i NCS på styremøte 21.3.2017. Vi anbefalte at NCS skulle slutte seg til disse retningslinjene (endorsement), og dette ble vedtatt med god støtte i styret. Uttalelsene er publisert i *Hjerteforum* og på Norsk kardiologisk web.

På årets vårmøte i Trondheim ble det arrangert en *guidelines*-sesjon i samarbeid med ESC, der henholdsvis 2016 hjertesvikt- og 2016 atrieflimmer-retningslinjene ble diskutert. Professor Stefan Anker fra ESC og Berlin innledet hjertesviktsesjonen, og Kaspar Broch fra OUS, Rikshospitalet, presenterte norsk perspektiv. Atrieflimmersesjonen ble innledet av professor Dan Atar, som i denne forbindelsen representerte ESC, og Jan Pål Loennechen fra St. Olavs Hospital i Trondheim kommenterte norsk perspektiv. Kvalitetsutvalget ved Ole-Gunnar Anfinson og Vernon Bonarjee var møteledere. Sesjonen var godt besøkt, og etter møteledernes vurdering ble det god dialog mellom sal og podium.

I høstsemesteret har vi startet arbeidet med å evaluere fire nye retningslinjer:

1. 2017 ESC Guidelines for the management of acute myocardial infarction in patients presenting with ST-segment elevation

2. 2017 ESC focused update on dual antiplatelet therapy in coronary artery disease developed in collaboration with EACTS
3. 2017 ESC Guidelines on the diagnosis and treatment of peripheral arterial diseases, in collaboration with the European Society for Vascular Surgery (ESVS)
4. 2017 ESC/EACTS Guidelines for the management of valvular heart disease

Det har vært meget god respons fra de norske fagekspertene, alle uttalelsene er mottatt, og kvalitetsutvalget regner med å fullføre evalueringene tidlig på nyåret.

Ole-Gunnar Anfinnsen deltok på møte for nasjonale *guidelines*-koordinatører i European Heart House 5.-6. desember. Vi vil gjerne benytte denne anledningen til å henlede oppmerksomheten mot alle de informasjonsproduktene ESC utvikler i tillegg til selve retningslinje-dokumentet i pdf-format. Man har fri tilgang til både full-

tekst-versjonen, pocket-guidelines, nedlastbar app-versjon av pocket-guidelines med mange tilleggsfunksjoner til både Android og iOS, web addenda, *slide sets* og *summary cards*. 2017 Valvular heart disease-retningslinjene er et pionerprosjekt i form av at de er utviklet parallelt med hele hjerteklaffkapitlet i «ESC Cardiomed», som er den nye kardiologiboken under utarbeidelse i ESC. Denne boken skal publiseres i sin helhet i mars 2018, vil også være fritt tilgjengelig på internett og vil kunne bli oppdatert kontinuerlig ved behov.

Økonomi

Kvalitetsutvalget har hatt ett møte i januar og ellers holdt kontakt per e-post. Vi har fått dekket reise- og møteutgifter fra NCS i forbindelse med møtet i januar, vårmøtet i Trondheim samt styremøtet i NCS i mars. Møtet i European Heart House ble i finansiert av ESC. Utover dette har kvalitetsutvalget ikke hatt utgifter av betydning.

Oslo, desember 2017

Vernon Bonarjee

Assami Rösner

Ole-Gunnar Anfinnsen (sign)

ÅRSRAPPORT 2017 NCS' ARBEIDSGRUPPE FOR HJERTESVIKT

Arbeidsgruppens sammensetning per 31.12.17

Thomas von Lueder, Oslo universitetssykehus, Ullevål (leder).

Kristina E. Larsby, Universitetssykehuset Nord-Norge, Tromsø (nestleder).

Marit Aarønæs, Diakonhjemmet Sykehus, Oslo (web-ansvarlig).

Rune Mo, St. Olavs Hospital, Universitetssykehuset i Trondheim (tidligere leder).

Per A. Sirnes, privat kardiologipraksis, Moss.

Lars Gullestad, Oslo universitetssykehus, Rikshospitalet.

Morten Grundtvig, St. Olavs Hospital, Universitetssykehuset i Trondheim.

Torbjørn Omland, Akershus universitetssykehus.

Stein Ørn, Stavanger universitetssykehus.

Gaute Vollan, Haukeland universitetssjukehus, Bergen.

Johnny Vegsundvåg, Ålesund sjukehus.

Leif Erik Vinge, Diakonhjemmet Sykehus (representant for basalforskning).

Æresmedlemmer: Arne Westheim og Eivind S. P. Myhre

Fordeling av oppgaver i gruppen

Se ovenfor og under aktivitet. I tillegg anmerkes at leder ivaretar sekretærfunksjonen. Nestleder har økonomiansvar frem til ny økonomiansvarlig konstitueres ved neste formelle møte i arbeidsgruppen, tentativt i forbindelse med NCS' vårmøte i Oslo i juni 2018.

Antall møter

Arbeidsgruppen har i 2017 hatt to møter i tilslutning til NCS sine vår- og høstmøter. Øvrig kommunikasjon er utført elektronisk.

Aktivitet

- a) Arbeidsgruppen ved leder har deltatt i organisasjonskomiteen for NCS' høstmøte 2017, med et selvfølgelig programansvar for sesjonen om hjertesvikt.
- b) Arbeidsgruppen har bidratt til programmet for hjertesviktsesjonen ved NCS' vårmøte 2017 i Trondheim.
- c) Arbeidsgruppen er sterkt representert i styret for Norsk hjertesviktregister (Grundtvig, Gullestad, Mo, Ørn).
- d) Arbeidsgruppen har frem til årsmøtet 26.10.17 hatt én representant i styret for Norsk hjertesviktforum (Grundtvig). Norsk hjertesviktforum og Norsk hjertesviktregister arrangerte et todagers nasjonalt seminar for leger og sykepleiere ved norske hjertesviktpoliklinikker i Trondheim 6.-7.11.17. Grundtvig ønsker å fratruke fra Norsk hjertesviktforum. Årsmøtet valgte ingen ny representant fra arbeidsgruppen.
- e) Websidene for arbeidsgruppen hjertesvikt er etablert som underfane i hjerte.no. Websiden planlegges oppdatert og oppgradert i regi av styret og webansvarlig.
- f) Internasjonal kontakt: Arbeidsgruppen har som tidligere et tett og godt samarbeid med ESC Heart Failure Association (HFA). Mo deltok i HFA sitt møte med de nasjonale arbeidsgruppene ved ESC Heart Failure i Paris 28.4.17, og ny leder, von Lueder, representerte arbeidsgruppen ved HFA Summit i Krakow 04.11.17.

- g) ESC Heart Failure Awareness day har også i 2017 vært markert i Norge. Flere av arbeidsgruppens medlemmer har vært lokale initiativtakere.
- h) Arbeidsgruppen arbeider med en norsk sammenfatting av europeiske og amerikanske retningslinjer for hjertesvikt fra 2016 og 2017. Sammenfattingen vil bli presentert som en artikkel til Tidsskrift for den norske legeforening.
- i) Arbeidsgruppen har på initiativ fra Gullestad utarbeidet et forslag til et pakkeforløp for utredning av hjertesvikt. «Hjertesviktpakken» er nå formelt presentert for styret i NCS og ønskes tatt videre til helsepolitisk nivå.

Økonomi

Arbeidsgruppen gir støtte til reise og opphold til gruppens møter for medlemmer uten annen finansiering.

Arbeidsgruppen vil fra årsmøtet 2017 honorere medlemskap i ESC/HFA, primært for gruppens leder og nestleder. Med forbehold om økonomisk spillerom vil medlemskap også kunne dekkes for medlemmer i arbeidsgruppen.

Arbeidsgruppen kan gi reisestipend ved presentasjon av hjertesvikrelatert forskning (abstrakter) ved kongresser. Forslag til kriterier vil utarbeides.

Hovedbudskap

Arbeidsgruppen for hjertesvikt er bredt sammensatt med god faglig og geografisk dekning. Arbeidsgruppen har hatt og har naturlige kontaktflater mot NCS, ESC/HFA, Norsk hjertesviktforum og Norsk hjertesviktregister. Særskilte fokus for videre arbeid er oppgradering av hjemmesiden, slutføring av artikkel om hjertesvikt (se ovenfor), oppfølging av hjertesviktpakken, norsk markering av Heart Failure Awareness Day 2018 samt bidrag til planleggingen av neste års vår- og høstmøter for NCS.

Oslo 21.12.2017

Thomas von Lueder

ÅRSRAPPORT 2017

INVASIV ARBEIDSGRUPPE I NCS

Styrets sammensetning

Christian Eek, Michael Uchto, Rasmus Moer, Eigil Fossum, Svein Rotevatn, Knut Hegbom, Alf Inge Larsen, Slobodan Calic og Thor Trovik

Fordeling av oppgaver i arbeidsgruppen:

Leder/økonomi: Christian Eek, ansvarlig for invasiv årsstatistikk: Svein Rotevatn

Antall møter

1. 23.-24. januar: NICC-møte, Stockholm
2. 16.-17. februar: «hands on» CTO-seminar, Haukeland universitetssjukehus
3. 26. oktober: årsmøte på Fornebu i forbindelse med NCS' høstmøte
4. 21. november: styringsgruppen for NORIC, Gardermoen

Aktivitet

Total 9 sykehus i Norge har invasiv kardiologisk tilbud i 2017, syv med akuttfunksjon og vaktberedskap. Det diskuteres opprettelse av invasiv virksomhet i Bodø.

Thor Trovik representerer Norden i ESC sitt organ (EAPCI) for utarbeidelse av felles europeiske kriterier for utdannelse av intervensjonskardiologer.

Cedric Davidsen er utnevnt som *EAPCI young ambassador*.

Eigil Fossum representerer NCS i nordisk-baltisk arbeidsgruppe i intervensjonskardiologi.

Samtlige sentra leverer nå data til det invasive registeret (NORIC). Det har vært en del arbeid i år med klaffemodulen i registeret ettersom TAVI-virksomheten vokser og ser ut til etter hvert å bli stor. Det ble i 2017, etter lengre diskusjon, besluttet at TAVI skal registreres i NORIC, og ikke i thoraxkirurgisk register.

Bidrag til norsk/dansk sesjon «treatment strategies»-sesjon ved EuroPCR, Paris, mai 2017, med stort oppmøte og fine faglige diskusjoner omkring temaet STEMI med kardiogent sjokk.

Deltagelse i organisasjonskomité for NCS-høstmøte

Deltagelse i organisasjonskomité for Nordic Invasive Cardiology Conference (NICC), samt utmerket gjennomføring av arrangementet i Bergen i januar.

Økonomi

Arbeidsgruppen finansierer virksomheten innenfor rammen av tilskudd fra NCS.

Oslo 29. desember 2017

Christian Eek

ÅRSRAPPORT 2017

NCS' ARBEIDSGRUPPE I

EKKOKARDIOGRAFI

Styrets sammensetning og oppgaver:

Arbeidsgruppens styre har siden valget 27.10.16 bestått av: Espen Holte (leder), Bjørn Olav Haugen (nestleder og økonomiansvarlig), Eva Rice, Geir Høgalmen (web-ansvarlig), Jan Otto Beitnes (web-ansvarlig), Dana Cramariuc, Eirik Nestaas, Sigrun Skarstad, Anne Bjørhovede Rossebø. Sekretær velges i begynnelsen av hvert møte.

Espen Holte har vært medlem i organisasjonskomiteen for NCS' høstmøte.

Antall møter

Det er avholdt følgende styremøter i år, 26.10.17 (Fornebu), 6.12.17 (Lisboa) samt årsmøte 26.10.17. Manglende økonomi til å støtte det tradisjonelle møtet på EuroEcho samt høyt arbeidspress på medlemmene utfordrer arbeidsgruppens møteaktivitet. Referater fra styremøtene og årsmøtet legges ut på arbeidsgruppens hjemmeside på <http://www.ekkokardiografi.no>.

Aktivitet

Kurs og faglige møter

- Godkjente kurs i ekkokardiografi består av et grunnkurs (Ekkokardiografi I, 15 timer) og et videregående kurs (Ekkokardiografi II, 35 timer). Ekkokardiografi II er obligatorisk for grenspesialiteten hjertesykdommer. Ekkokardiografi I er et grunnkurs i ekkokardiografi rettet mest mot spesialistkandidater i indremedisin og kardiologi, og forutsettes tatt før Ekkokardiografi II. I 2017 ble det avholdt ett Ekkokardiografi II-kurs (Oslo universitetssykehus, Ullevål, Oslo) og 3 grunnkurs (Trondheim, Tromsø, Bergen).
- Kardiologisk høstmøte ble arrangert på Fornebu 26.-28. oktober 2017. Arbeidsgruppen i ekkokardiografi var medarrangør av høstmøtet og deltok

aktivt i utformingen av program og arrangement.

Arbeidsgruppens hjemmeside

Arbeidsgruppens hjemmeside nås på www.ekkokardiografi.no og inneholder informasjon om kurs og kongresser, lenker til aktuelle ekkokardiografisider, verdier fra normalmaterialer osv. En del kurs- og møteforedrag legges ut som PDF-filer. Geir Rasmus Høgalmen og Jan Otto Beitnes er web-ansvarlige. Siden er godt vedlikeholdt.

Oppstart med kull 5 på ekkokardiografi-teknikerutdanning ved NTNU er planlagt høsten 2018. Link ligger på hjemmesiden til arbeidsgruppen.

Saker

- Årsmøtesak: **Forslag til vedtektsendring.** Arbeidsgruppens vedtekters pkt. 10 om «Funksjonstid» var foreslått endret fra (a) til (b):
 - «Den maksimale funksjonstid for hvert medlem i styret er totalt 6 år. Det avholdes normalt tre styremøter i året, hvorav et i tilslutning til årsmøtet»
 - «Den maksimale funksjonstid for hvert medlem i styret er totalt 8 år. Det avholdes normalt tre styremøter i året, hvorav et i tilslutning til årsmøtet»Forslaget ble enstemmig vedtatt.
- Forslag om økt antall kurstimer for ekkokardiografi II (øke med 1 dag for nye bildedannende teknikker) er oversendt spesialistkomiteen. Bakgrunnen for forslaget er følgende:
 - Ekkokardiografi og koronar angiografi er veletablerte metoder som er sentrale i kardiologers daglige virke og derfor også i utdanningen av kardiologer. Utviklingen innenfor andre bildemetoder av hjertet er rivende, og mange steder er MR, CT og nukleærmedisinske metoder blitt en naturlig

del av utredningen. Særlig innenfor iskemitesting er mulighetene i dag mange, og et stort spekter av avbildningsmetoder er og blir i økende grade tilgjengelig ved de fleste sykehus. Beslutningen om utredningsmetode vil være opp til kardiologen i den kliniske hverdagen. Kjennskap til metodene med deres styrker, svakheter, kontraindikasjoner og tolkning av betydningen i den kliniske settingen vil være en viktig del av kardiologenes kliniske hverdag fremover. Det vil også ha stor betydning for korrekt og ansvarlig bruk av ressurser i helsevesenet. Formålet er å øke fremtidige kardiologers kompetanse innenfor bildemodaliteter som brukes i hjertemedisin.

Økonomi

Arbeidsgruppen har i 2017 ikke hatt egne inntekter. Regnskapet knyttet til arrangement av NCI 2016 er nå avsluttet, det endte med et mindre underskudd. Underskuddet ble delt mellom arbeidsgruppen og NCS, hvor arbeidsgruppen sin del av underskuddet skulle dekkes av driftsmidlene på kr 30.000. Etter at NCS overtok arrangementsansvaret for høstmøtet er egenkapitalen redusert, og budsjettet skulle balanseres med finansiell støtte fra NCS. Imidlertid er balansen mer redusert enn det som ville være tilfelle hvis arbeidsgruppen hadde fått dekket sine årlige utgifter i henhold til

basistilskuddet på 30.000 per år. Det jobbes videre med NCS for å avklare balansen i regnskapet. Budsjettet er nøkternt. Regnskap og revisjon inngår i NCS' årsoppgjør.

Valg

Det er ikke valg i år, det er heller ingen som trer ut av arbeidsgruppen.

Oppsummering

Hovedsaken på årsmøte i år var forslaget om vedtektsendring i forhold til funksjonstiden, dette ble enstemmig vedtatt. Vi har en omfattende nettside. Vi har fått avsluttet regnskapet etter NCI- 2016, som ikke har påvirket den økonomiske situasjonen til arbeidsgruppen. Vi har en oversiktlig økonomi, men det økonomiske handlingsrommet er dog vesentlig redusert uten inntektene fra høstmøtet. Det er noe diskrepans mellom den positive balansen i 2012 og den positive balansen nå tatt i betraktning at arbeidsgruppen skulle få dekket utgifter på inntil 30.000 per år. Det jobbes sammen med NCS for å avklare disse forholdene. Årsmøtet arrangeres nå i tilknytning til NCS' høstmøte. Vi har oversendt spesialistkomiteen i hjertesykdommer en forespørsel om økt antall kurstimer for kurset Ekkokardiografi II til bildedannende teknikker i spesialistutdanningen av norske kardiologer, dette vil vi følge opp. I tillegg vil vi arbeide videre for å sikre kvaliteten på kardiale bildeundersøkelser.

26.12.2017

Espen Holte

ÅRSRAPPORT 2017

NORSKE YNGRE HJERTELEGERS ARBEIDSGRUPPE (NYHA)

Styrets sammensetning og oppgaver

Det ble opprettet et interimstyre i februar 2017 bestående av: Cedric Davidsen (Haukeland universitetssjukehus), Brage Høyem Amundsen (St.Olavs Hospital), Geeta Gulati (Akershus universitetssykehus), Ida Skrinde Leren (Diakonhjemmet Sykehus), Trygve Sundby Hall (Oslo universitetssykehus, Ullevål), David Johansen (Universitetssykehuset Nord-Norge), Daniela Melichova (Sørlandet Sykehus, Arendal).

Geeta Gulati ble valgt som leder for interimstyret. Under det første årsmøtet i oktober 2017 stilte alle til gjenvalg med unntak av Brage Høyem Amundsen og Cedric Davidsen. Eivind Westrum Aabel (Sykehuset Innlandet, Gjøvik) og Mi Nguyen (Sørlandet Sykehus, Kristiansand) ble valgt inn som nye styremedlemmer.

Geeta Gulati representerer NYHA i styret i Norsk Cardiologisk Selskap (NCS).

Antall møter

Det ble avholdt styremøter 13/2-17 (formøte for oppstart med å etablere ung seksjons av NCS; Cardiologists of Tomorrow), 14/2-17, 30/05-17 og 26/10-17 (høstmøte). Referater fra styremøtene og årsmøtet skal legges ut på arbeidsgruppens hjemmeside på www.hjerte.no når denne er oppe og går.

Aktivitet

Arbeidsgruppen har jobbet med å etablere navn for gruppen, vedtekter og definere fokusområder for arbeidsgruppen. I forhold til etablering av styret er det viktigste punktet at alder ikke er et kriterium for å være med i gruppen og at tilhørighet gjelder til og med det året man blir ferdig spesialist. Videre må man være medlem av NCS. Arbeidsgruppen ønsker i første omgang å fokusere på følgende områder:

- Jobbe opp mot utdanning /utforming av spesialisering. Bedring av utdanningsløp (mindre venting på B-gren, strømlinjeformet utdanningsløp).
- Etablere kontakt med European Society of Cardiology (ESC) Cardiologists of Tomorrow.
- Continuing medical education (CME) credits. Forsøke å få godkjent internasjonale kurs og kongresser som valgfrie kurs.
- Gjøre det fristende og tilrettelegge for at B-grenister kan delta på kardiologisk høst-/vårmøte og internasjonale konferanser.
- Være med på sesjoner på vår-/høstmøte.
- Etablere facebookside og hjemmeside under hjerte.no.

Kurs og faglige møter

- Arbeidsgruppen deltok aktivt under høstmøtet ved å være med på abstrakt- og kasuistikkseksjonene
- Arbeidsgruppen har vært i kontakt med ESC CoT på ESC-møtet i Barcelona

Arbeidsgruppens hjemmeside

Arbeidsgruppen har vært i kontakt med web-ansvarlig i NCS på hjerte.no for etablering og utarbeiding av hjemmeside på www.hjerte.no. I tillegg er det opprettet facebookgruppe. Medlemmer rekrutteres via informasjon på obligatoriske hjertekurs.

Økonomi

Arbeidsgruppen får støtte fra NCS til å arrangere styremøter. Det er ikke lagt opp til aktiviteter som gir egne inntekter. Regnskap og revisjon inngår i NCS årsoppgjør.

Oppsummering

Som nyetablert gruppe har NYHA siden februar 2017 hatt god aktivitet, fått etablert vedtekter, definert arbeidsoppgaver,

etablert kontakt med unge kardiologiske arbeidsgrupper internasjonalt og spesielt skandinaviske kolleger og deltatt som aktør på Høstmøtet 2017.

Geeta Gulati (leder)

ÅRSRAPPORT 2017 NCS' ARBEIDSGRUPPE FOR VOKSNE MED MEDFØDT HJERTEFEIL

Styrets sammensetning og oppgaver

- Mette-Elise Estensen (Oslo universitetssykehus (OUS), Rikshospitalet), formann
- Tom Roar Omdal (Haukeland universitetssykehus), økonomiansvarlig
- Anders Thorstensen (St. Olavs Hospital)
- Jarle Jortveit (Sørlandet sykehus, Arendal)
- Assami Rösner (Universitetssykehuset Nord-Norge (UNN), Tromsø)

Det er avholdt 4 møter: 3 styremøter (Skype) og 1 styremøte med faglig møte samt gjenvalg av formann 1 februar 2017 (Gardermoen). I 2017 har arbeidsgruppen også fått en representant fra Helse Nord, Assami Rösner, som er seksjonsoverlege ved universitetssykehuset i Tromsø.

Aktiviteter

Kurs og faglige møter

1. Faglig møte Gardermoen 1.2.17. Tema: «GUCH og transplantasjon» og «GUCH-populasjonen inn i fremtiden». Einar Gude og Gunnar Erikssen fra OUS, Rikshospitalet, holdt foredrag. Det ble på møtet valgt ny formann, Estensen, forlenget perioden med 2 år.
2. I regi av Folkehelse, Landsfunksjonen for hjertesyke gravide og Kvinneklinikken, OUS, ble det arrangert

éndagsseminar: «fra mors liv til 80+». Estensen holdt innlegg om svangerskap og hjertesykdom.

3. I samarbeid med Barnekardiologisk seksjon, OUS, Rikshospitalet arrangeres det nå felles årskurs for barne- og voksenkardiologer, dvs. 6 samlinger à 2 dager med fokus på praktisk læring om de ulike medfødte hjertefeilene. Tilbakemeldingene fra årets deltagere har vært strålende. Dette planlegges videreført i 2018.
4. Obligatorisk kurs: DNLF- kurset «Voksne med medfødt hjertefeil» ble avholdt i Oslo uke 45.
5. NCS' høstmøte: Kardiologisk høstmøte ble avholdt på Fornebu 26.-27. oktober. Arbeidsgruppens formann, Estensen, er med i organisasjonskomiteen. Det var under NCS' høstmøte en hovedsesjon med GUCH: «Klaffefeil ved GUCH» ved Erikssen, OUS, Rikshospitalet, og 1 parallellsesjon med GUCH: «Utredning og behandling av arytmi hos GUCH-pasienter» ved Kongsgård, OUS, Rikshospitalet, «Ventrikkelfunksjon hos Fontan - mulighet for resynkroniserende behandling?» ved Rösner, UNN Tromsø og «Ebsteins anomali - resultater etter kirurgi» ved Birkeland, OUS, Rikshospitalet.

Aktuelle spørsmål som diskuteres i arbeidsgruppen

Det jobbes for å få til et nasjonalt register for pasienter med medfødt hjertefeil. Søknaden er sendt OUS 14.1.16. Dette arbeidet stoppet opp da det var uavklart med den videre finansieringen.

Det er sterkt ønske om å øke antall medlemmer i arbeidsgruppen, og vi ønsker å reetablere egne møter på Gardermoen. I 2017 hadde det faglige møtet på Gardermoen 18 deltagere.

Det er nå planlagt nytt møte 7.2.18.

Internettside

Hjerte.no/Kongenitt/. Web ansvarlig er Hans Kristian Langsetmo (medlem av styret). Web-siden er godt oppdatert etter at man i 2014 og 2015 har hatt fokus på dette i arbeidsgruppen. Ingen nye oppdateringer er gjort i 2017.

Samarbeidspartnere

Royal Brompton Hospital, London, England ved M. Gatzoulis

Rigshospitalet, København, Danmark ved A. Jensen og L. Søndergård

Østra sjukehuset, Gøteborg, Sverige ved P. Eriksson.

Ahmanson/UCLA Adult Congenital Heart Disease Center, Los Angeles, USA ved J. Aboulhosn

Annet

Det arbeides aktivt for å øke ressursene på GUCH-enheten på OUS, Rikshospitalet. Ved årets slutt er det lyst ut en 50 % legestilling som er tilknyttet enheten.

Økonomi

Det ble på styremøte på Fornebu besluttet å finansiere medlemmer som trenger tilskudd til kongresser dersom det er midler igjen på budsjettet.

Oppsummering

Faget er under stor utvikling med mye aktivitet. Det er publisert flere artikler innen feltet, og det er startet nye forskningsprosjekter i løpet av 2017. Arbeidsgruppens målsetning har vært å få større fokus på GUCH-pasienter, både på lokalsykehusene og på region-/universitetssykehusene. Arbeidsgruppen ønsker tett relasjon med alle sykehusene, og vi ønsker å ruste opp mindre sykehus til å bli bedre i stand til å ivareta en del av GUCH- virksomheten også på lokalsykehusene. Vi jobber aktivt med å synliggjøre faget i en større grad, og dette er vi på god vei med.

Valg av ny formann er utsatt til årsmøte på Gardermoen 7.2.18, dette fordi nåværende formann er valgt til ny leder av høstmøtekomiteen.

Mette-Elise Estensen

ÅRSRAPPORT 2017 NCS' ARBEIDSGRUPPEN FOR HJERTERYTMER

Arbeidsgruppen består formelt av en nukleus med representanter fra hvert av universitetssykehusene samt to representanter fra andre helseforetak. I praksis kan alle som er interessert delta. Styret i arbeidsgruppen har fra og med 2017 bestått av leder, nestleder og avtroppende leder.

Leder for arbeidsgruppen er Ole Rossvoll, St. Olavs hospital, nestleder Peter Schuster, Haukeland universitetssjukehus og avtroppende Pål Tande, Universitetssykehuset Nord-Norge.

Flere av arbeidsgruppens medlemmer har i 2017 vært involvert i utforming av

et nasjonalt anbud for pacemakere og ICD-er. Arbeidet har vært utfordrende og trekker ut i tid på grunn av kravene til personvern og informasjonssikkerhet som må gjennom omfattende revidering.

Arbeidsgruppen har bidratt til utforming av program for NCS' høstmøte.

Det har vært avholdt ett åpent møte i 2017 i forbindelse med NCS' høstmøte. Torkel Steen fra Oslo universitetssykehus, Ullevål, orienterte om fremgangen i arbeidet med den nye versjonen av nasjonalt pacemakerregister. Det gjenstår fortsatt relativt

store IT-utfordringer. Peter Schuster fra Haukeland universitetssykehus orienterte om Ablanor, Norsk ablasjonsregister. En har oppnådd enighet om hvilke parametere som skal registreres. Registeret forventes å bli tatt i bruk i løpet av 2018.

Økonomisk har arbeidsgruppen har holdt seg innenfor rammen for tilskudd fra NCS.

Trondheim 29. desember 2017

Ole Rossvoll, Leder

ÅRSRAPPORT 2017 NCS' ARBEIDSGRUPPE I PREVENTIV KARDIOLOGI, HJERTEREHABILITERING OG IDRETTSKARDIOLOGI

Gruppens medlemmer:

Erik Ekker Solberg (leder), Oslo, Charlotte Ingul, Trondheim, Anne Grete Semb, Oslo, Kjetil Retterstøl, Oslo, Henrik Schirmer, Tromsø. Jostein Grimsmo, Akershus.

Aktiviteter:

Det har vært avholdt fire telefonmøter i 2017 i tillegg til arbeidsgruppens årsmøte på NCS' høstmøte.

Det er gitt tilsvarende på en høringsuttalelse til Helsedirektoratets retningslinjer for primær og sekundærforebygging (<https://helsedirektoratet.no/retningslinjer/forebygging-av-hjerte-og-karsykdom>).

Country of the Month - Norway ble presentert på nettsiden til EACP, redigert av Jostein Grimsmo ([https://www.escardio.org/Sub-specialty-communities/European-Association-of-Preventive-Cardiology-\(EAPC\)/Prevention-in-your-country/country-of-the-month-norway#](https://www.escardio.org/Sub-specialty-communities/European-Association-of-Preventive-Cardiology-(EAPC)/Prevention-in-your-country/country-of-the-month-norway#)).

Det norske NOKAR-prosjektet (Nasjonalt løft for forebygging av hjerte-karsykdom hos pasienter med Revmatisk ledde-

sykdom) ble trukket frem på ESC sitt møte 2017 som 1 av 10 vellykkete/validerte prosjekter innen preventiv kardiologi. Pasienter med revmatisk ledde sykdom har like høy risiko for hjerte-karsykdom som diabetikere, nær to ganger høyere enn den generelle befolkningen. Til tross for dette er pasienter med revmatisk ledde sykdom underbehandlet vedrørende forebyggende kardiovaskulære tiltak. Det nye ved NOKAR-prosjektet er at pasienter med revmatisk ledde sykdom får vurdert sin kardiovaskulære risiko på en revmatologisk poliklinikk. Fra at ingen slike pasienter fikk utført en kardiovaskulær risikouvurdering ble dette løftet til at 41 % fikk utført en slik vurdering. Pasienter med en 10 års risiko for fremtidig fatalt hjerteinfarkt $\geq 5\%$ iht. SCORE ble henvisst til fastleger/hjertespesialister for oppstart av kardiovaskulære sykdomsforebyggende tiltak.

Nasjonalt koordinatør for preventiv kardiologi som skal samordne norske og internasjonale preventive kardiologiske aktiviteter er Henrik Schirmer, Norges representant i European Society of Cardiology's working group on Preventive Cardiology.

Charlotte Ingul er vararepresentant. Det har vært møter i forbindelse med EuroPrevent i Malaga, hvor Charlotte Ingul møtte, og i forbindelse med European Society of Cardiology-kongressen i Barcelona hvor Henrik Schirmer møtte.

Et hovedtema var betydningen av kartlegging av rehabiliteringsaktivitet i hvert medlemsland. Det styrker viktigheten av å fortsette det arbeid som ble gjort i Take Heart-studien, en europeisk hjerterehabiliteringsstudie (Jostein Grimsmo/Erik Solberg, norske representanter).

Samarbeid med Europa: Maja-Lisa Løchen (editor Eur J Prev Cardiol), Per Anton Sirnes (ESC Education committee), Erik Ekker Solberg (chair Section for Sports Cardiology i ESC, editor Eur J Prev Cardiol), Hans Bjørnstad (editor Eur J Prev Cardiol).

Det kan bli mulighet for å arrangere EAS (European Atherosclerotic Society) -kongressen i Oslo i 2021. Det blir arbeidet videre med dette. Kjetil Retterstøl er ansvarlig.

Arbeidsgruppen hadde en sesjon på årets NCS' høstmøte. Vi anser det som viktig å arbeide for å få ytterligere sesjoner på kommende vår- og høstmøter.

Web-side for arbeidsgruppen opprettes nå i samarbeid med NCS' hjemmeside. Vår Web-redaktør er Charlotte Ingul.

Vi fortsetter med samme styret i ett år til, med valg neste høstmøte (2018). Det vil bli opplyst om dette i en e-post høsten 2018. Det er viktig med spredning geografisk, i alderssammensetning og innenfor de forskjellige områder av preventiv kardiologi, hjerterehabilitering og idrettskardiologi. Valget må gjøres i henhold til vedtektene.

Vi har diskutert å utforme en oversikt over preventive kardiologiske tiltak i

Norge. Dette vil kunne danne utgangspunkt for hvor forbedringer kunne settes inn og det kan bli en viktig artikkel i *Tidsskrift for norsk legeförening*.

Det er god evidens for både primær- og sekundærprevensjon i Nasjonale retningslinjer fra Helsedirektoratet (<https://helsedirektoratet.no/Retningslinjer/Forebygging%20av%20hjerte-%20og%20karsykdom.pdf>). Disse bygger i hovedsak på de europeiske retningslinjene, men benytter nasjonale data for beregning av absolutt risiko. Nye NORRISK 2 baseres på nasjonal alders og kjønnsespesifikk hendelsesrate per 2015 og unngår derfor > 50 % overestimering av risiko slik både Score og gamle NORRISK gjør i dag pga. fallet i dødelighet og sykkelighet i Norge. Presisjonen av NORRISK 2 er forbedret ved ikke bare å predikere død, men også kardiovaskulære hendelser. Presisjonen over 10 år er ca. 0,79 for menn og 0,84 for kvinner målt som arealet under prediksjonsligningens kurve (AUC), dvs. at NORRISK 2 klassifiser case og kontroller korrekt henholdsvis 79 og 84 % av gangene. På kortere sikt er presisjonen over henholdsvis 85 og 90 %. Det er viktig å gi råd om forebygging til pasientene i henhold til NORRISK og absolutt risiko.

Vi når ikke behandlingsmål i preventiv kardiologi. Flere må få tilbud om og delta i rehabilitering. Take Heart og NorCOR har avdekket at alt for få får tilbud om og deltar i hjerterehabilitering. I tillegg er det avdekket i NOKAR-prosjektet at kun 1 av 5 pasienter med revmatisk leddsykdom oppnår anbefalte målnivåer av lipider og blodtrykk i kardiovaskulære forebyggende tiltak. Vi har foreslått sekundærprevensjon som tema for NCS' høstmøte 2018 - basert på flere nylig publiserte norske artikler om dette.

ÅRSRAPPORT 2017

NCS' ARBEIDSGRUPPE I KARDIOLOGISK AKUTT- OG INTENSIVMEDISIN

Bakgrunn

NCS' arbeidsgruppe i kardiologisk akutt- og intensivmedisin ble opprettet i 2014. NCS' moderorganisasjon ESC har en underavdeling som heter Acute Cardiovascular Care Association (ACCA).

Styret for 2016-18 består av:

Bjørn Bendz, Oslo universitetssykehus (OUS), Rikshospitalet (leder), Anne Skogsholm, Universitetssykehuset Nord-Norge (nestleder), Ane Dale (St. Olavs Hospital), Geir Øystein Andersen, OUS, Ullevål, Rune Fanebust, Haukeland universitetssjukehus, Stine Ravnstad, Akershus universitetssykehus/OUS, Rikshospitalet (ny), Bjørn Haug, Helgelandssykehuset og Benthe Sjøli, Sørlandet sykehus, Arendal (ny).

Årsmøtet ble avholdt 26.10.17 (se eget referat).

Aktiviteter

I 2016 var arbeidsgruppen delaktig i en høring vedrørende Norsk anestesilogisk forenings forslag til «Retningslinjer for intensivvirksomhet i Norge». Dokumentet

var utarbeidet av samme forening uten samarbeide med andre spesialiteter i Legeforeningen, noe som ble kritisert av alle de representerte spesialitetene (bl.a. kardiologi, indremedisin, infeksjonsmedisin, nevrologi, kirurgi, thoraxkirurgi). Det ble anbefalt at det skulle jobbes for retningslinjer med forankring i alle aktuelle miljøer og at norsk intensivmedisin ikke eies av Norsk anestesilogisk forening. Denne saken følges videre av NCS' arbeidsgruppe i kardiologisk akutt- og intensivmedisin. Representanter fra Norsk anestesilogisk forening har også tatt initiativ til en ny akuttmedisinsk spesialitet som arbeidsgruppen ble bedt om å kommentere. Kortfattet mener NCS at en slik spesialitet ikke er nødvendig dersom sykehusene organiseres riktig. Videre er det tvilsomt at en «spesialist» i akuttmedisin vil kunne holde seg oppdatert eller håndtere akutt kardiologi på en adekvat måte. Denne saken følges også videre av NCS' arbeidsgruppe i kardiologisk akutt og intensivmedisin. Arbeidsgruppen har ellers vært delaktig i NCS' vårmøte- og høstmøteprogram.

Bjørn Bendz (leder)